

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗА СПОРТ И ОМЛАДИНУ

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А

О СТАЊУ ОМЛАДИНСКИХ ДОМОВА, ДОМОВА КУЛТУРЕ И
СЛИЧНИХ ОБЈЕКТА НА ТЕРИТОРИЈИ АП ВОЈВОДИНЕ

Циљ информације је да покаже у каквом физичком стању су објекти у којима се реализују програми за младе у АП Војводини, колико их има, какви су услови у којима раде ове установе, како се финансирају и из којих извора, који програми за младе се реализују, те која је стратегија Покрајинског секретаријата за спорт и омладину, ради побољшања услова рада у овим установама ...

Јун 2007.

УВОД

Циљ Информације о стању омладинских домова, домова културе и сличних објеката на територији АП Војводине (у даљем тексту: Информација), јесте да укаже у каквом су физичком стању објекти установа у којима се реализују програми за младе у АП Војводини. Дакле, наглашава се питање стања у којем се ти објекти налазе, као и њихове опремљености за рад.

Ови показатељи су врло важни зато што из тога даље проистиче одговор на питање колико су млади у могућности да креирају и реализују програме за младе, те које су њихове могућности креативног коришћења слободног времена. Наиме, уколико млади немају простор у којем би се окупљали или немају услове за рад у датом простору, они су, чак, и уз најбољу вољу једноставно онемогућени да раде, комуницирају, едукују се и размењују искуства.

Због тога, млади се сналазе како знају и умеју, а то се сведе на њихово кретање у задимљеним кафићима, по улицама, парковима...

Информација ће указати у каквом су стању и каква је опремљеност објеката у којима се реализују програми за младе, на проблеме младих, даће одговор на питање шта чинити како би они били превазиђени и које су мере Покрајинског секретаријата за спорт и омладину у том смислу предузете. То је само један од одговора на низ питања која нас очекују у вези са младима, њиховим статусом и проблемима који су се током прошлих година нагомилали ...

ЗАКОНСКИ ОКВИР

Одлуком о Покрајинској управи (Сл. Гласник, бр. 21/2002), члан 32 утврђено је да Покрајински Секретаријат за спорт и омладину ..."обавља послове у вези са креативним коришћењем слободног времена деце и омладине у Покрајини; припрема информације за Извршно веће и спроводи одлуке о унапређивању васпитно-образовног рада са младима у слободном времену; прати и унапређује рад дечијих и омладинских асоцијација, удружења и савеза; подржава квалитетне и креативне пројекте који су у вези са ваннаставним активностима деце и омладине (кампови, ликовне колоније, такмичења)..."

Акциони план политике за младе у АП Војводини, који је Скупштина АП Војводине усвојила 15.11.2005. године, дефинише организацију младих као "самостално организоване групе и удружења младих". Овим документом (у оквиру области: Активно укључивање младих у друштво, изградња цивилног друштва, волонтеризам), утврђено је да "најчешћи проблеми са којима се млади и њихове организације срећу јесте недостатак новца, како за програме тако и за

трошкове одржавања организације, као и тешкоће у проналажењу простора за реализацију њихових активности".

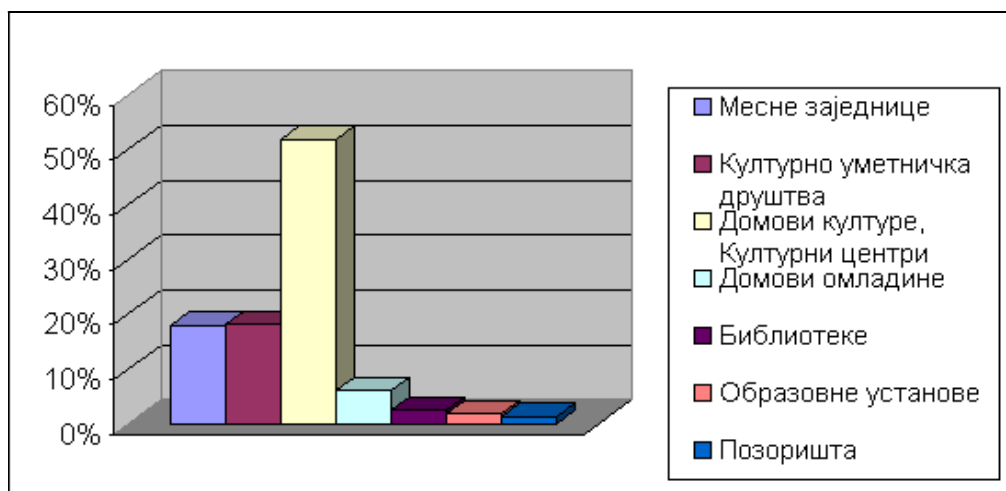
На основу наведених одредби, Покрајински секретаријат за спорт и омладину је спровео Анкету о стању домова омладине, домова културе и сличних објеката у којима се реализују програми намењени младима на територији АП Војводине (у даљем тексту: Анкета) у четрдесет и пет локалних самоуправа. Представници секретаријата су у прва два квартала ове године, обишли петнаест локалних самоуправа о чему су сачињени записници, те су обиласком ових објеката стекли директан увид у њихово стање.

УСТАНОВЕ У ОКВИРУ КОЈИХ СЕ РЕАЛИЗУЈУ ПРОГРАМИ ЗА МЛАДЕ

Анкетом је обухваћено 166 установа на територији АП Војводине. Одговоре на Анкету смо добили од установа на која су њихове локалне самоуправе указале као на места где се реализују програми намењени младима (у прилогу Анкета о стању домова омладине, домова културе и сличних објеката у којима се реализују програми намењени младима на територији АП Војводине). Анализирајући резултате, као и на основу разговора са представницима локалних самоуправа и обилазака поменутих објеката, можемо закључити да су у АП Војводини **функционисање некадашњих домова омладине у већини локалних самоуправа преузели домови културе** (културни центри). Тренутно у АП Војводини има само десет домова омладине који су као такви одвојени од домова културе.

Дакле, места где се млади окупљају, а која су програмски намењена младима у АП Војводини су, пре свега, домови културе (културни центри). Велики значај имају и **месне заједнице** које углавном уступају свој простор младима, као и културно уметничка друштва. Мали је проценат библиотеке, позоришта и других образовних установа. На основу пристиглих анкета, Покрајински секретаријат за спорт и омладину сачинио је **базу података** са информацијама и контактима установа које реализују програме за младе.

Графички приказ анкетираних установа

Месне заједнице	30	18%
Културно уметничка друштва	31	18,10%
Домови културе, Културни центри	86	51,80%
Домови омладине	10	6,00%
Библиотеке	4	2,40%
Образовне установе	3	1,80%
Позоришта	2	1,20%

Наведени објекти су у врло лошем стању: влага у просторијама, кровови прокишњавају... Опремљеност (под тим, пре свега, подразумевамо компјутерску опрему) је такође је врло лоша (у прилогу *фотографије*).

До овакве ситуације је дошло због чињенице да су млади стављени на маргину друштва, пре свега, на националном нивоу, што је резултирало да представници неких локалних самоуправа нису довољно пажње посветили младима, као посебној популацији са карактеристичним проблемима и потребама. Доприanela је и економска ситуација, као и претходни тежак период у нашој земљи.

Представницима локалне самоуправе, је уз најбољу вољу, па и уз улагање сопствених средстава, немогуће да предузму стратешке мере када су млади у питању, уколико ти млади људи немају где да се окупе ради комуникације, едукације, размене искуства, креирања и реализације програма намењених њима и реализације сопствених програма.

Када је реч о међусобној сарадњи ових организација, установљено је следеће:

- постоји добра сарадња ових установа (дом културе – дом омладине – месна заједница),
- карактеристично је прожимање њихових активности,
- постоји партнерство у оквиру појединих пројеката.

Позитивно је што је сарадња ових установа добра, с тим што су домови културе (културни центри) задржали своје досадашње активности, док домови омладине нису променили много тога, па се стиче утисак да не иду у корак са временом.

У односу на суседне земље у региону (Црна Гора, Хрватска, Македонија, Словенија, БиХ) када је реч о стању домова омладине и установа које реализују програме за младе, битно заостајемо. Наиме, у овим земљама редовно се издвајају средства и објављују конкурси који су у вези с радом и функционисањем омладинских клубова. Улажући средства у омладинске клубове и обезбеђујући им тако услове за рад, омогућава се боља мобилизација младих и доприноси квалитету пројеката за младе. Ово је утврђено на основу разговора и разменом искустава са представницима владиних и невладиних тела која се баве младима из наведених земаља, а у оквиру два регионална семинара које је организовао Покрајински секретаријат за спорт и омладину (у априлу и мају ове године). Наш Секретаријат нема могућност да на овакав начин опредељује средства, због надлежности (то јест ненадлежности) и ограничених финансијских средстава.

Важне податке смо добили на основу питања - "Шта недостаје да би друштвени живот младих био садржајнији?"

Резултати показују да се чак 42,09% одговора односи на недостатак услова објеката и њихову опремљеност:

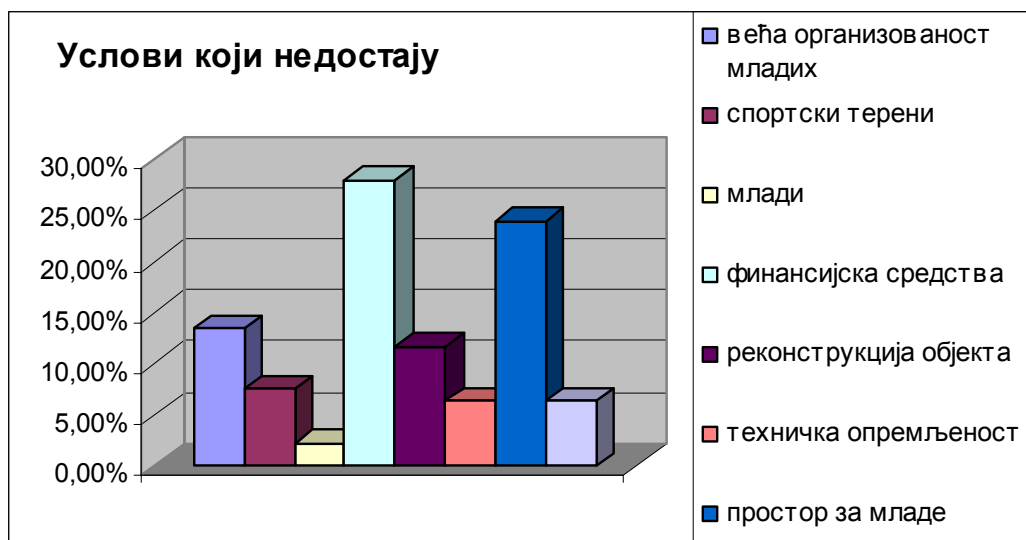
- реконструкција објеката (11,69%);
- техничка опремљеност (6,43%);
- недостатак простора за младе (23,97%).

Дакле, неопходно је улагање средстава у реновирање и опремање постојећих објеката као и наш утицај на представнике локалне самоуправе да одреде објекте у оквиру којих би се реализовали програми за младе.

- 28% установа изјаснило се да им недостају финансијска средства, што је такође значајан показатељ постојећих услова за рад и реализацију програма за младе.

Остали услови који су неопходни ради реализације програма за младе:

- већа организованост младих (13,45%);
- спортски терени (7,60%);
- програми за младе (6,42%);
- бројчаност младих људи (2,33 %).

ПРОГРАМИ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈУ С ЦИЉЕМ КОРИШЋЕЊА СЛОБОДНОГ ВРЕМЕНА МЛАДИХ

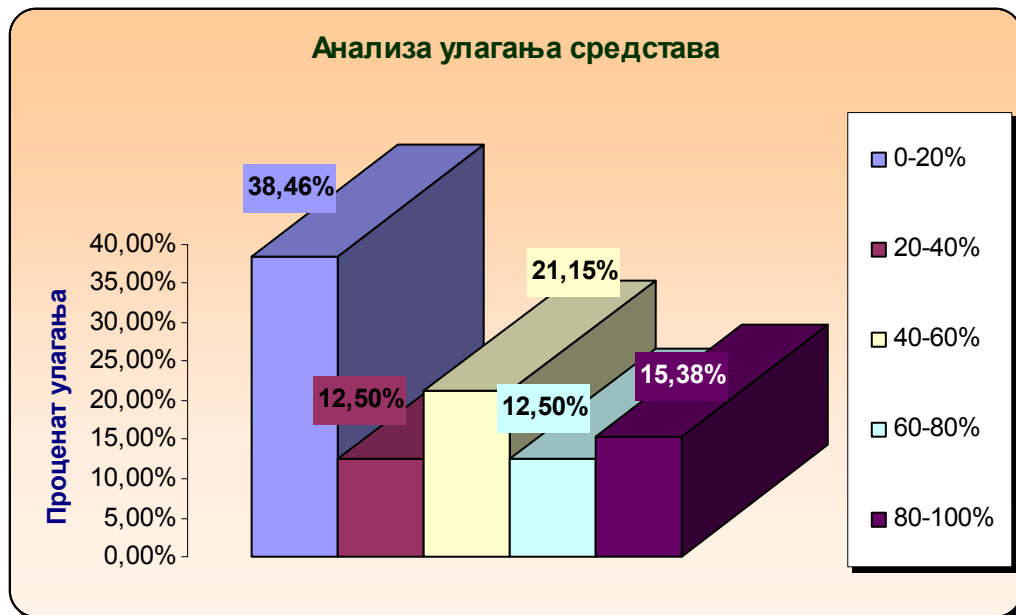
Преузимајући активности домова омладине, домови културе су преузели и њихове програмске активности.

У оквиру датог програмског репертоара углавном не постоји стриктна раздвојеност младих од грађана средње генерације и осталих. Требало би обезбедити услове како би се уврстио низ активности које су намењене искључиво младима (особе од 15 до 29 година), које ће они сами креирати и реализовати. Посебно би требало омогућити услове за реализацију вршњачке едукације која је веома битна у развоју и функционисању младих.

Анализа заступљености програмских активности за младе и њихово финансирање

- Од анкетираних 166 установа, чак **31 установа** у АП Војводини уопште **не реализује програме за младе (18,67%)** ! Самим тим те установе приликом даље обраде ове анкете нису узете у обзир.
- Од анкетираних 166 установа њих **135 реализују програме за младе (81,33%)**.
- Укупни проценат улагања за реализацију програма за младе износи 42,07%, што је врло оптимистична чињеница, али само на први поглед! Наиме, даља анализа је указала да највише установа (38,46%) улаже **м а л и** проценат средстава од 0 до 20%, док малобројне установе, а то су искључиво домови омладине (15,38%) издвајају велики проценат средстава (од 80 до 100%) за реализацију програма за младе.

Детаљнија анализа						
Опсег средстава	0-20%	20-40%	40-60%	60-80%	80-100%	Укупно
Број одговора	40	13	22	13	16	104
Процент улагања	38,46%	12,50%	21,15%	12,50%	15,38%	42,07%

Врсте програма који се реализују

Највећи проценат програма намењих младима у току 2006. године био је у области културе (47%). Ту се подразумевају концерти, позоришне представе, изложбе, књижевне вечери, фолклор. Фолклорне групе имају доста активности, јер се прожимају и кроз разне манифестације, смотре и остале програмске области.

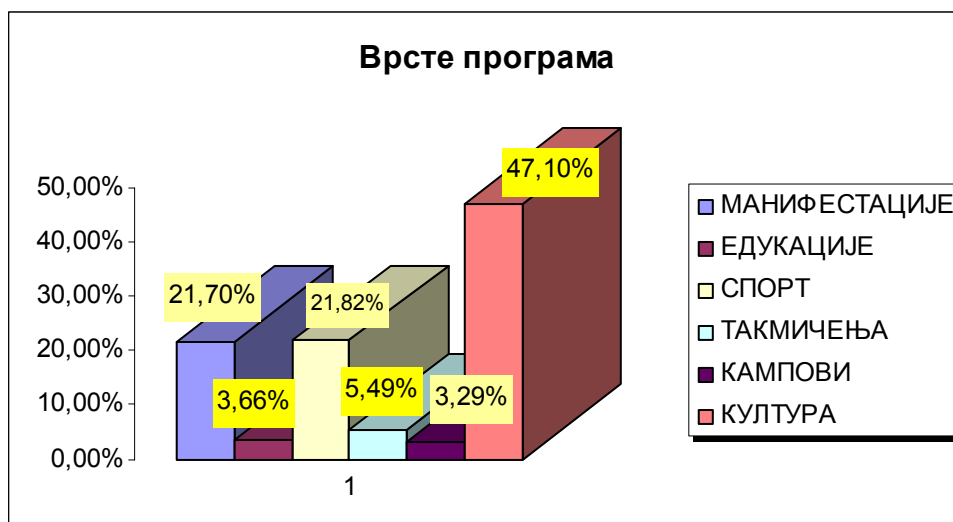
Анализа активности из области културе изгледа овако:

-	концерти	(33,07%);
-	фолклор	(19,23%);
-	позоришне представе	(27,69%);
-	изложбе	(8,46%);
-	књижевне вечери	(8,46%);
-	ликовне колоније	(3,07%).

Манифестације су заступљене у 21,70% и углавном се традиционално организују сваке године. Међутим, оне се не могу сврстати у програме који су искључиво намењени младима.

Спортске активности такође заузимају значајно место (21,82%), а заступљене су различите гране спорта кроз организовање турнира, такмичења...

Едукативни програми реализовани су врло мало (свега 3,66%), што такође указује да је занемарена млада популација као посебна категорија и вршњачка неформална едукација.

графички приказ програма који се реализују

Како би овај проблем био решен Покрајински секретаријат за спорт и омладину предузима све потребне мере како би дошло до `спуштања`, односно децентрализације Акционог плана политике за младе, на локални ниво израдом Локалних акционих планова за младе. На тај начин утицало би се на побољшање квалитета постојећих и увођење нових програма. Наиме, израдом Локалних акционих планова за младе свака локална самоуправа требало би да начини пресек проблема младих у својој средини (а свака средина је специфична) и да утврди мере којима би се ти проблеми превазишли. У процес креирања укључени су млади кроз радне и фокус групе (које су неопходне при изради локалних акционих планова за младе), као и кроз упитнике. На тај начин процес постаје транспарентан, а резултат тога је одлична партиципација документа, и низ квалитетних пројеката за младе.

Ово се постиже константним посећивањем представника локалне самоуправе, њиховим упознавањем са значајем израде Локалног акционог плана за младе, те обиласком установа у којима се реализују програми за младе.

На основу Локалних акционих планова, локална самоуправа ће у перспективи издвајати више средстава за реализацију пројеката и програма за младе.

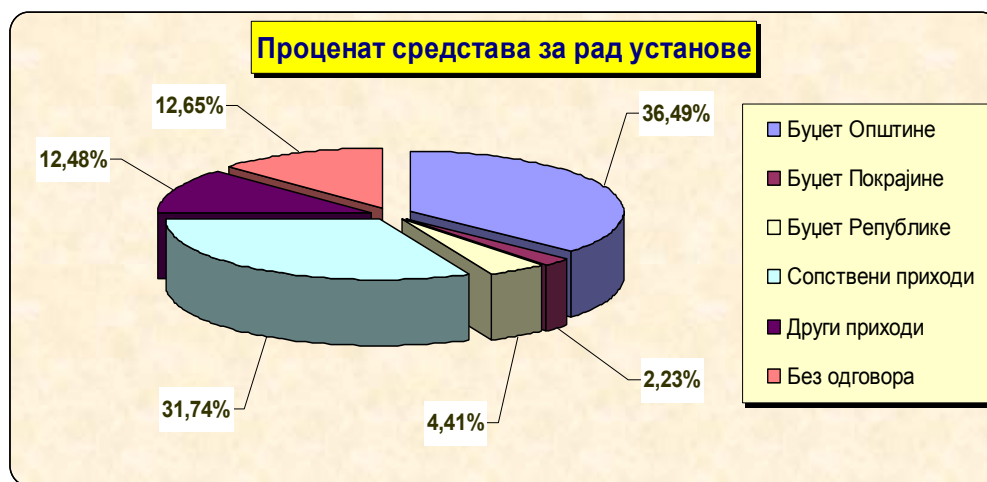
Међутим, све ово је практично немогуће уколико се младима не обезбеде основни услови за рад.

ФИНАНСИРАЊЕ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ РЕАЛИЗУЈУ ПРОГРАМИ ЗА МЛАДЕ

Установе које реализују програме за младе највише се финансирају из буџета локалне самоуправе **36,49%**.

Потом следе установе које се финансирају **из сопствених прихода са 31,74%**. Ове приходе установе остварују од издавања дела простора у закуп на годишњем нивоу и по потреби. Осим тога, сопствене приходе остварују од донатора, продајом карата са 12,48%. Издавање делова објеката у закуп може нам пружити слику стања у којем се установе налазе. Тако је установљено да 35,56% установа издају делова свог објекта у закуп, док 64,44% установа то не чини. *Ово указује на чињеницу да се објекти налазе у лошем стању, па се као такви не могу издавати.* На ово утиче и локација, као и чињеница где се налази установа. Наиме, у мањим селима не постоји комерцијална потреба за овим.

Неке установе немају никакве приходе, већ постоје само пусте зграде без запослених и без активности (12,65%).

Процент финансирања установа које реализују програме за младе из Покрајинског и Републичког буџета веома мали. Из **Републичког буџета се издваја 4,41%**, док се из **Покрајинског буџета издваја само 2,23%**.

Важно је истаћи да се у протекле три године знатно улагало у реконструкцију објеката у АП Војводини из буџета локалне самоуправе. У многим установама било је улагања (51,85%), док у 48,15% није било. Ово су улагања из средстава локалне самоуправе и намењена су инфраструктурним пројектима. Дакле, представници локалне самоуправе су прилично препознали потребу да се улаже у ове објекте и издвајају део својих средстава у те сврхе, али су ти објекти у тако лошем стању, да то није довољно како би се ревитализовали и довели у функционално стање.

Важно је истаћи да, иако неке установе не издају део свог објекта, постоје многа удружења и организација које своје просторије дају на *коришћење*. Има чак **72,59% установа које уступају своје просторије** за рад других удружења, док 20% не уступа своје просторије. Објекти ових 20% установа су углавном нефункционалне и немају основне услове за рад.

РЕЗИМЕ

Домови културе, а посебно омладински домови и слични објекти у оквиру којих се реализују програми за младе на територији АП Војводине су током прошлих година били потпуно запуштени. Стање ових установа је веома лоше када је реч о њиховом физичком стању, као и о њиховој опремљености за рад. Дакле, млади немају где да се окупљају, препуштени су себи, из чега произилази да своје слободно време проводе на улици, по задимљеним локалима и парковима.

Разлог због ког су ови објекти у оваквом стању превасходно је чињеница да је друштво занемарило младе, што се директно огледа и на опредељивање средстава и објеката намењених младима.

Овом Информацијом указали смо и на чињеницу да представници локалне самоуправе, у складу са својим могућностима, издвајају део својих средстава за установе које се баве младима, међутим то су углавном мали износи. Ефекат ових улагања је слабо видљив јер су средства релативно мала, а оштећења на објектима углавном велика.

У неким локалним самоуправама тек у скорије време постоји простор који су локалне самоуправе одредиле с циљем да се у њему окупљају млади. Реч је о просторима који су током прошлих година били напуштени и без услова за рад, што такође указује да су неопходна улагања у објекте намењене младима.

Са друге стране у неким локалним самоуправама не постоје објекти посебно одређени за младе, већ им је уступљена просторија у оквиру дома културе (центар за културу) или месне заједнице. Међутим, чак и у тим случајевима реч је углавном о запуштним просторијама које дуго времена нису коришћене, па нису оспособљене и опремљене средствима за рад.

Са циљем да се превазиђе овај проблем, Покрајински секретаријат за спорт и омладину је анкетирањем које је основ ове информације, формирао базу података са свим информацијама о установама које реализују програме за младе, стекао увид о стању и опремљености објеката, о обиму, врсти и квалитету програма за младе, начину и обиму финансирања ових установа.

Осим тога, делегација Покрајинског секретаријата за спорт и омладину константно обилази локалне самоуправе, њихове представнике и саме објекте како би директно стекли увид у постојеће стање. Посећујући представнике локалних самоуправа утичемо на њих указујући на значај младих у друштву и у свакој локалној самоуправи, као и на значај решавања њихових проблема кроз реализацију омладинске политике. Наравно, предуслов је обезбеђивање и опремање објеката који би се дали младима на располагање.

Имајући у виду наведене чињенице, потребно је издвојити средства ради улагања у реконструкцију и опремање омладинских домована, простора

намењених младима у оквиру домова културе и сличних објеката у којима се реализују пројекти за младе на територији АП Војводине.

Обезбеђивањем и опремањем простора прилагођених младима било би им омогућено да се окупљају, размењују идеје, креирају и реализују пројекте који су у вези са њима и што је најважније да реализују едукације из разних области: културе, запошљавања, здравља, креативног коришћења слободног времена, активног укључивања у друштво, волонтеризма, мобилности, информисања младих, екологије и социјалне политике...

На овај начин млади би коначно стекли утисак да о њима друштво брине.

ПРЕДЛОГ

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 05. јула 2007. године, размотрило је и п р и х в а т и л о **Информацију о стању омладинских домова, домова културе и сличних објеката на територији АП Војводине** и д о н е л о следеће:

З А К Љ У Ч К Е

1. Задужује се Покрајински секретаријат за спорт и омладину да усмерава буџетска средства у реконструкцију и опремање омладинских домова, домова културе и сличних објеката на територији АП Војводине, те да даље издваја средства за реализацију пројеката намењених младима, у складу са реализацијом омладинске политике.
2. Препоручује се Фонду за капитална улагања АП Војводине да усмери финансијска средства за реконструкцију и опремање пет омладинских домова, домова културе и сличних објеката у којима се реализују пројекти за младе на територији АП Војводине, по препоруци Покрајинског секретаријата за спорт и омладину.
3. Задужује се Покрајински секретаријат за спорт и омладину да даље прати стање и рад организација и установа које се баве младима и омладинском политиком, те да о томе извештава Извршно веће АП Војводине.

ДОСТАВИТИ:

Фонду за капитална улагања
АП Војводине